raad.2011

Magazine voor gemeenteraadsleden, griffiers, burgemeesters en wethouders, uitgave winter 2011

Van schone straat tot klimaatbeleid

Peter Otten
"Rol raadslid alleen maar complexer"

De kennis ligt op straat

Academie met actualiteit en actie

"een veilige gemeente begint bij de raad"

minister Ivo Opstelten

André Bolhuis
"Sport heeft hoog rendement"

Raadslid in beeld

debatrix

Trainingen voor raadsleden, fracties en bestuursleden

tekst Leoni Delsink / fotografie Joop Wever

samen aan de slag voor een goed debat

Als hoogste orgaan in de gemeente, is het nemen van heldere beslissingen een van de belangrijkste taken van de gemeenteraad. Het debat is hierbij een onmisbaar middel om abstracte onderwerpen concreet te maken en meningen en standpunten gezamenlijk te onderzoeken. Maar wat nu als het debat niet verhelderend werkt? En het niet duidelijk wordt waar men het wel en niet over eens is?

Met dit dilemma weten Lars Duursma en John Bijl van Debatrix wel raad. Debatrix traint veel raden, fracties en bestuurders in de lokale, landelijke en internationale politiek. Het trainingsbureau richt zich echt op de toepassing van het debat. Duursma: "Het probleem is niet zozeer dat volksvertegenwoordigers niet weten op te komen voor het standpunt van hun partij. Ieder fractie traint zijn leden immers vaak uitgebreid op het beheersen van de debatvaardigheden. Maar hiermee zijn zij er nog niet, want uiteindelijk gaat het er om dat een debat leidt tot een gezamenlijk besluit en het iedereen duidelijk is wie wat vond en waarom. Dat gebeurt nu nog te weinig, maar we zijn hard bezig om daar verandering in te brengen."

Samen verantwoordelijk

Volgens Duursma en Bijl zit de kracht van een goede raadsvergadering niet alleen in het duidelijk maken van je standpunt, maar vooral ook in het elkaar ondervragen naar wat dat standpunt dan precies betekent voor de gemeente. Het op gang brengen van die dialoog is een belangrijke drijfveer voor Duursma: "Wanneer een debat een dialoog wordt, is het voor mij pas echt een debat. Raadsleden moeten beseffen dat zij gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een overzichtelijk debat." Bijl, die werkte als raadslid van de Rotterdamse deelgemeente Delfshaven, vertelt: "Die verantwoordelijkheid geef je niet alleen vorm door je eigen standpunt te bespreken, maar vooral door goed te luisteren naar de standpunten van anderen en daar op in te gaan. Zo bewaar je echt het overzicht – voor deelnemers en toehoorders."

Lars Duursma en John Bijl, de directie van Debatrix

Debat in de praktijk

Het overzichtelijk houden van het debat is uiteindelijk een belangrijke voorwaarde voor het beter besturen van de gemeente. Voor veel volksvertegenwoordigers is dit echter nog een struikelblok. "Dit komt doordat veel raadsleden in hun betoog vaak de aanname maken dat iets wat zij belangrijk vinden ook belangrijk is voor een ander", aldus Bijl. Duursma: "Inderdaad. Ze hebben er een handje van om dat wat zij belangrijk vinden terloops te noemen, omdat het voor hen zo vanzelfsprekend is. Juist het duidelijk blijven maken van de waarom-vraag is

onmisbaar voor een goed debat. Dit inzicht proberen wij raadsleden in onze trainingen daarom ook echt mee te geven."

In de visie van Debatrix spreekt een volksvertegenwoordiger in de raadszaal ook om mensen aan het denken te zetten. Duursma geeft hiervan een pakkend voorbeeld. "In een gemeente waar wij net een training hadden gegeven ontstond een discussie over het raadshuis. De grootste fractie vond dat er een nieuw raadshuis moest komen aan het stadsplein om de levendigheid van het centrum te vergroten." Bijl springt bij en vertelt verder: "Waarop een eenmansfractie zei: als je een levendig stadscentrum wilt, dan moet je er juist geen stadshuis neerzetten. Mensen komen daar voor hun paspoort, vergunning of om bij deze vergadering te zijn. Maar niet om gezellig iets drinken met vrienden. Dus juist als je voor levendigheid bent, kies je niet voor het stadshuis aan het stadsplein."
Duursma en Bijl kijken op zo'n moment met trots hoe het debat zich ontwikkelt. Bijl: "De succesfactor hier was dat hij het meningsverschil niet alleen heeft weten te gebruiken om zijn eigen standpunt te versterken, maar ook andere fracties aan het denken zette en uiteindelijk voor zich won. Als dat lukt, dan stijgt het debat tot nieuwe hoogten."

Het campagneplan

Het raadswerk en -debat laat zich moeilijk vergelijken met een ander ambt. Een reden voor Duursma om in zijn team alleen te werken met trainers met politieke ervaring. Zij kennen en herkennen de werkwijzen van de raad als geen ander.
Bijl vertelt hoe de trainingen worden opgezet: "Als we aan de slag gaan met het verbeteren van een debat, beginnen we meestal met een observatie vanaf de publieke tribune. We kijken dan precies hoe het debat gevoerd wordt, letten op wat er goed en wat er slecht gaat en waar dit door komt.
Daarna organiseren we een plenaire bijeenkomst waarin we de hele raad onze observaties voorhouden. We hebben bovendien een oefendebat ontwikkeld speciaal om raadsleden het belang van luisteren en debatteren vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid te laten ervaren."
Het doel van deze specifieke aanpak is voor Duursma erg duidelijk. "Wij trainen vaak niet zozeer in debatvaardigheden, want daarmee alleen verbeter je het debat niet. We kijken naar alle factoren die de kwaliteit van het debat en de besluitvorming beïnvloeden. Als gevolg van onze trainingen moet de raad als geheel beter gaan functioneren." Bijl vult aan: "Wij leren hen om het bestuursinstrument dat zij hebben, effectiever te gebruiken."
"En dat is ontzettend belangrijk," vervolgt Duursma, "want wanneer de raad beter debatteert, kan zij de gemeente beter besturen. "

Het debat in uw gemeenteraad

Als u wilt weten of het debat in uw gemeenteraad goed verloopt, kun u uzelf de volgende vragen stellen:

1 Is na afloop van ieder raadsdebat duidelijk wie wat vond?
2 Is altijd duidelijk welk besluit is genomen en waarom?
3 Gebruiken wij het debat daadwerkelijk om onze gemeente beter te besturen?

Is het antwoord vaker nee dan ja, dan is er volgens Debatrix nog ruimte voor verbetering.

Wie gingen u voor?

Peter van Gool raadslid in Tilburg: "Wat ik erg merk is dat raadsleden in Tilburg na de training van Debatrix zich veel bewuster zijn geworden van de gezamenlijke verantwoordelijkheid die we dragen voor het voeren van een goed debat. En belangrijk is dat duidelijk wordt waarover we van mening verschillen en ook op zoek gaan naar de overeenkomsten. Dat is voor mij de winst die we hebben behaald ten opzichte van de periode voor de training."
Bülent Isek, raadslid in Utrecht: "Als nieuw raadslid heb ik heel veel geleerd van de trainingen en coaching van Debatrix. Door de goede structuur van de training, de feitelijke situaties die de trainers als voorbeeld nemen, had ik elke keer weer zin om naar de training te gaan. Ik ben van mening dat het voor ieder raadslid, wethouder en andere personen die deelnemen aan debatten, een aanrader is om deze training te volgen."